

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta \$3.00
Za New York celo leto . . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

TELEFON: Chelsea 3-3878

NO. 109. — ŠTEV. 109.

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

NEW YORK, WEDNESDAY, MAY 10, 1933. — SREDA, 10. MAJA 1933.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: Chelsea 3-3878

VOLUME XII. — LETNIK XII

PREDSEDNIKOV POZIV NI NALETEL NA GLUHA UŠESA

IZ RAZNIH KRAJEV DEŽELE PRIHAJAJO POROČILA, DA SO TOVARNARJI ZVIŠALI PLAČE

Znani izdelovalec avtomobilov Henry Ford je začel po enem letu zopet oglaševati. — V oglasih pravi, da so se Amerikanci tri leta ozirali nazaj, zdaj je pa napočil čas, ko je treba zreti v bodočnost. — Nekatere industrije so zvišale delavcem plače od deset do dvajset odstotkov.

Predsednik Roosevelt je te dni pozval industrijalce in podjetnike, naj čimprej mogoče zvišajo svojim delavcem plače, češ, da je to edino sredstvo za podvig industrije in za izboljšanje razmer.

Ta njegov poziv je že našel odmev. Prvi se je oglasil Henry Ford iz Detroita, ki je po enem letu začel z veliko oglaševalno propagando za svoj V-8 model.

S pozivom predsednika Roosevelta so zavladale v gospodarstvu dežele nove razmere, katere Henry Ford takole tolmači:

— Tri leta—od 1929 do 1932—smo se Amerikanci ozirali vedno nazaj. Mislili smo, da nas bo naša finančna in politična mašinerija povedla skozi ista vrata, skozi katera smo stopili v depresijo. Toda to je bila velika zmota. Sedaj spoznavamo, da moramo naprej, ako se hočemo rešiti.

Uprava newyorškega borznega podjetja J. S. Bache & Co., ki ima v 31 podružnicah po vseh deželah nad sedemsto uslužbencem, je povisala svojim ljudem plače za deset odstotkov.

Po zatrdilu Associated Press so nastopili lepsi časi za ameriške delavce — za tiste, seveda, ki so tako srečni, da delajo. Iz vseh delov dežele poročajo 10 do 20 odstotnem zvišanju mezd.

Tisočerim ameriškim delavcem je bilo v torek naznanjeno, da jim bo zvišana plača za deset odstotkov.

Iz Suffolk, Va., prihaja poročilo, da so dobili delavci Nut and Chocolate Co., desetodstotno povisitev. Minimalna dnevna plača bo znašala en dolar za delavke in drugi dolar za delavce.

Dosti novih delavcev je dobilo delo v jeklarnah, sodarnah ter v tovarnah za avtomobile, gumij in obleke.

Supreme Shirt Company in Armstrong Rubber Company sta povisali plače za deset odstotkov.

V steklarnah je dobilo izza 1. aprila nad deset tisoč novih delavcev zaposlenje.

Vsled velikih naročil, ki jih je dobila Endicott-Johnson Shoe Company, bodo njene tovarne v Binghamton, Endicott in Johnson City vse poletje obratovale.

Goodyear Tire and Rubber Company v Akron, Ohio, je zopet uvedla staro plačilno lestvico. Pred kratkim je namreč skrčila svojim delavcem plače za dvanaest in pol odstotka.

Seiberling Rubber Company v Akron obratujejoči in dan vseh sedem dni na teden.

Državni delavski urad poroča iz Albany, da je zaposlenje v 1650 tovarnah v mesecu aprilu povečalo skoro za tri odstotke. Posebno izboljšanje je opažati v tekstilni industriji, kjer se je zaposlenje povisalo za štirinajst odstotkov.

DETROIT, Mich., 9. maja. — Ira Copeland, predsednik American Store Equipment Corporation je včeraj objavil, da bo z današnjem dnem v tukajšnjem podjetju in podružnicah v Muskegon in New Yorku zvišana vsem delavcem plača za deset odstotkov.

UNIONTOWN, Pa., 9. maja. — Delavcem Berkowitz Shirt Factory bo povisana plača za pet odstotkov.

Farmerji proti poljedelskemu tajniku

POLKOVNIK STANTON JE UMRL

Tekom vojne je bil dodeljen k dobavnemu oddelku ameriške vojske. Izgovoril je značilne besede: "Lafayette, tukaj smo!"

San Francisco, Cal., 9. maja. — Polkovnik Charles E. Stanton, ki je izgovoril značilne besede: — Lafayette, tukaj smo! — je umrl sa streno napako. Bil je v pokoju in star 74 let.

Gori omenjene besede v francoskem jeziku, "Lafayette, nous voici", katere je izgovoril Stanton ob Lafayettovem grobu 4. julija 1917, komaj tri meseca za tem, ko so Združene države stopile v vojno, so bile geste ameriške vojske in kot priznanje, da je prišla Amerika, da plača Franciji svoj stari vod.

Včet let je bilo razširjeno, mnenje, da je te besede izrekel general Pershing, toda pred dvema letoma je general Pershing v svoji knjigi "Moje iskušnje v svetovni vojni" potrdil, da so bile to besede polkovnika Stanton.

4. julija 1917, ob obletnici ameriške neodvisnosti, so se zbrali ameriški višji častniki ter zavezniški poveljnik maršal Foch, minister Paul Painlevé in več drugih francoskih in ameriških dobrojanstvenikov pred grobom generala Lafayetta. Vsak izmed njih je bil določen, da ima kratek nagovor. General Pershing se je oprostil ter naprosil svojega prijatelja polkovnika Stanton, ki je veljal za dobrega govornika, naj bi mesto njega imel govor. Na prigorjanje ministra Painlevéja je tudi general Pershing povedal nekaj besed.

Bilo je ob tej prilikai in na mestu, — piše general Pershing v svojih spominih, — ko so bile izgovorjene te besede, ki so bile poročene iz globokega navdušenja, besede, ki bodo še dolgo živele v zgodovini: Lafayette, tukaj smo!

V provijantnem oddelku v Parizu je bil s polkovnikom Stantonom tudi poznejši ameriški podpredsednik general Charles F. Dawes. Ko je Dawes kot podpredsednik posest leta 1925 neko proslavo v San Franciscu, je med sprejemnim odborom iskal polkovnika Stanton. Ko ga je zagledal, je vzliknil: — To je oni mož, ki me je naučil kleti. — V časopisu je bilo vsebovano že mnogokrat očitano, da celo v javnosti izreče marskatero kletev.

JUNG SE JE VRNIL V
ITALIJU

Boston, Mass., 9. maja. — Italijanski finančni minister, Guido Jung, ki je prišel v Washington na povabilo predsednika Roosevelta, da se z njim posvetuje o svetovnem gospodarskem položaju, se nahaja na parniku Vulcania na potu v Italijo. Parnik je bil zadran štiri ure, ker je čakal, da je prišel Jung.

Naročite se na Glas Naroda,
največji slovenski dnevnik v
Združenih državah.

PREPIR ZA ZAKLAD V MORJU

Dve ekspediciji hočeta dvigniti zaklad potopljene parnika "Merida". — Za poravnavo je bila poklicana obrežna ladja.

Norfolk, Va., 9. maja. — Obrežna straža je poslala patrolno ladjo na kraj potopljenje ladje "Merida", kjer se nahajate dve ekspediciji, ki hočete dvigniti zaklad iz morja.

Obrežna straža je po radiju sprejela poziv poveljniške ladje "Salvor" ekspedicije, katero vodi kapitan H. L. Bowdoin. Poročilo pravi, da se nahaja "Salvor" nad potopljenim ladjo in prosi pomoci proti nasprotni ekspediciji, katero vodi kapitan John Hall.

Obrežna straža je takoj odredila, da se je pozivu odzvala patrolna ladja.

Parnik "Merida" je pred 20 leti zadel ob parnik "Admiral Farragut" in se popolnil. Na ladji je bilo baje zlata in drugih dragocenosti za več milijonov dolarjev.

Na "Meridi" je bilo mnogo mehiških beguncov, ki so hoteli bežati v Združene države z vsem svojim premoženjem. Vsi potniksi so bili rešeni, toda vse njihove vrednosti so se potopile skupno z blagajnikom ladje. Med drugimi dragocenostmi je bila baje tudi krona umorjenega mehiškega cesarja Maksimilijana in dragocenkit iz rubinov cesarice Charlote. Na ladji je bilo tudi dva tisoč sodov Jamaica rum.

TRAGEDIJA NA
VISOKEM SEVERU

Lonhyear, Špicbergi, 9. maja. — S severa prihaja povest o ruskem parniku, ki se je potopil v viharju in je potegnil s seboj na dno morja 20 mornarjev.

Zadnji pozdrav vsem. Potapljam se, — je bilo zadnje poročilo parnika Russian, predno se je pogreznil na dno morja v bližini South Cape na Špicbergih.

Parnik se je potopil konec zadnjega meseca, toda podrobnosti o nesreči niso bile znane, dokler se ni vrnila družba Norvežanov s svojega obiska v sovjetski naseljini v Barentsburgu na Špicbergih. Sporočilo po radiju je bilo sprejeto v Barentsburgu.

Parnik Russian je vlekel sovjetski ledolomilec Malugunin s Špicbergov, kjer je zamrznil. Velikanski vihar je 24. aprila ločil obladji. Malugunin je bil vržen na led. Russian pa je dobil od stran veliko luknjo.

Ko se je ladja potopila, je nekaj ribiških ladij rečila prvega in drugega častnika in še enega mornarja, ki pa je pozneje umrl.

KARDINAL CERRETTI JE
UMRL

Vatikan, 9. maja. — Kardinal Cerretti je sinoci umrl za pljučno.

Bil je priznan voditelj katoliške cerkve in je bil mnogokrat označen kot najresnejši kandidat za bodočega papeža.

Naročite se na Glas Naroda,
največji slovenski dnevnik v
Združenih državah.

ZAMORCI ZAHTEVATO OPROSTITEV

Več sto črncev je prislo pred Belo hišo. — Poslali so delegacijo k predsedniku.

Washington, D. C., 9. maja. — Več sto črncev je prislo pred Belo hišo, da vročijo predsedniku Rooseveltu prošnjo "za varstvo proti plemenski gonji".

Po ulicah so korakali po štirje v eni vrsti in nosili so napis: — Svoboda za Scottsboro.

Ko so se ustavili pred Belo hišo, so poslali k predsedniku delegacijo s prošnjo, da bi bilo devet črncev, ki so pod obtožbo, da so storili silo nad dvevema belima delketoma, izpuščenih iz ječe.

Ob Beli hiši so korakali pred Kapitol, kjer so vročili enako prošnjo podpredsedniku Garnerju ter kongresniku De Priest, ki je edini član konгрesa.

V paradi so bili odpotlane iz New Yorka, Philadelphia, Baltimore in drugih vzhodnih mest. V tovarničnih avtomobilih so se tudi pripravili iz Virginije in West Virginije.

Na čelu parade je korakala Ruby Bates, ki je pri prvih sodniških obravnavah obtežilno pričala proti napadalecu, vsled česar so bili vso obsojeni na smrt. Pri zadnjih obravnavah pa je svojo prvo izpoved preklicala in izjavila, da oboženiči na njej niso storili nikake sile.

Eden izmed črncev je bil pri drugi obravnavi navzlie njenemu pričevanju zopet obsojen na smrt, drugih devet pa jih še čaka na ponovno obravnavo.

MORILKA JE OPROŠČENA VSAKE KRIVDE

Elgin, Ill., 9. maja. — Loretta Schmitz, 17 let starca dijakinja Plate Center visje deklinske šole, je bila oproščena vsake krivde umora Oliver Daya, ki je vstrelil njenega očeta.

Loretta je koronerjevi poroti povedala, da je ustrelila Daya na njegovo lastno zahtevo s puško, s katero je prej sam ustrelil njenega očeta, Johna Schmitza. Ubijalec je sledila na njegovo zahtevo v njegovo sobo, kjer se je na njegovo povleje moralna sleči.

— Prosila sem ga, da me naj ne ustreli, da mu storim vse, — je rekla jokajo dekla pri preiskavi. — Nato mi je reklo, da se je premislil in zahteval, da ga jaz ustrelim. V roke mi je potisnil puško in zahteval, da ustrelim vanj. Petelin pa se ni izprožil. Day je zopet vzel puško in napel petelin ter mi puško zopet izročil. Tedaj se je puška sprožila in Day je padel.

Day je pozneje za ranami umrl. Porota je na praporčno državne pravdnika Loretto oprostila, ker je bilo razvidno, da je to storila pod pretvorno smrti.

Day je pozneje za ranami umrl. Porota je na praporčno državne pravdnika Loretto oprostila, ker je bilo razvidno, da je to storila pod pretvorno smrti.

poznan, ker je bil več let auditor apostolskega delegata v Washingtonu.

Preden je bil vstavljen kot nadškof-kardinal v Velletri.

"PASIVNI ODPOR PO VZORCU INDIJ. VODITELJA GANDHIJA"

MONTEVIDEO, Minn., 9. maja. — Minnesota Farmers Holiday Association je danes sklenila pozvati predsednika Roosevelta, naj nemudoma odstavi poljedelskega tajnika Wallace-a, ker je proti temu, da bi predloga za pomoč farmerjem vsebovala tudi dodatek glede produkcijskih stroškov.

Poslanska zbornica v Washingtonu je zavrnila v farmski predlogi določbo glede produkcijskih stroškov.

4000 konvenčnih delegatov, ki so določili za soboto splošen farmerski štrajk, zahteva od predsednika, naj proglaši narodni moratorij za vse prisilne dražbe v mestih in po dejeli.

Po Minneapolis so delili letak, v katerih se pozivajo farmerji na pasivni odpor po vzorcu indijskega voditelja Mahatme Gandhija.

Minnesotski governer Floyd B. Olson je pozval predsednika Roosevelta, naj odzovi vse prisilne dražbe za toliko časa, da bo farmska predloga sprejeta.

S tem upa nekoliko umiliti revolucionarno razpoloženje po Srednjem državah.

Governer države Iowa je sporočil, da bo v četrtek ob devetih dopoldne odpravljeno obsedno stanje v Crawford in Plymouth okraju in da bodo začela zopet poslovati civilna sodišča.

V Omaha, Neb., je zatrjeval W. W. Waters, poveljnik veteranov, ki so šli lani v Washington zahtevali bonus, da lahko dokaže, da so farmerski štrajk inšeniral komunisti.

ANGLEŽI
SO IZPUTILI
M. GANDHIJA

Pričel je s postom. Opuštil je nepokorščino do Anglije za en mesec. — Post bo škodil njegovemu zdravju.

Poona, Indija, 9. maja. — Indijska vlada je

"Glas Naroda"

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Nakar, President
L. Benedik, Treasurer
Place of business of the corporation and address of above officers:
216 W. 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

G L A S N A R O D A
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Na celo leto velja na Ameriko in	Na New York za celo leto	\$7.00
Kanado	Za pol leta	\$3.50
Na pol leta	Za inozemstvo na celo leto	\$7.00
Na četrt leta	Za pol leta	\$3.50
Subscription Yearly \$6.00		

Advertisement or Agreement

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenčni nedelj in praznikov.

Dopolni brez podpisa in osebnosti se ne priblojuje. Denar naj se blagovoli po Money Order. Pri spremembah kraja naseljencev, prosimo, da se nam tudi prejmejo bivališke naznani, da hitreje našemo naslovniku.

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y.
Telephone: CHElsea 3-3876

ZAUPANJE V PREDSEDNIKA

Odkar mu je narod poveril najvišji urad v deželi, je v nedeljo predsednik Roosevelt že drugič govoril po radio.

Ti njegovi govorji predstavljajo direkten stik z ameriškim prebivalstvom.

Pred osmimi tedni je s preprostimi besedami označil cilje, kateri namerava doseči, v nedeljo je pa podal jasno sliko vsega, kar je bilo dosedaj doseženo.

S svojim govorom je še bolj utrdil zaupanje, ki ga uživa pri narodu.

Tekom prejšnje administracije so prihajale iz Washingtona le lepe fraze in prazne obljube, Roosevelt pa pove narodu jasno in brez olepšav, kako napreduje boj proti depresiji in kakšnega pomena je vsaka nadaljnja odredba in vsak nadaljni korak.

S pomočjo humbuga se ne bomo prikopali do prosperitete, — je rekel v soboto.

Napram ljudem hočem biti vedno pošten. Pod nobenim pogojem nočem, da bi zopet napravili neumnost in potom novih špekulacij ustvarili navidezno prosperitet. Nočem, da bi bili prežeti z neupravičnim optimizmom in nagromadili nove zaloge tovarniških izdelkov in farmskih pridelkov ter potem žakali, da bi nam usoda pripeljala kupee, ki bi kupovali naše blago in izdelke po visoki ceni. Tako napačno prosperitet bi kaj lahko ustvarili toda po kratkem času bi nas palnila še v večjo propast.

Tak konservativni ton je preveval ves predsednikov govor.

Govornik je priznal, s kakimi težkočami se mora boriti vlada. V deželi je nezaposlenost, plače so nizke, nesramna konkurenca pa onemogoča podvig industrije.

Predsednik ne namerava uvesti noben diktature, pač pa želi ozkega sodelovanja med vlado, industrijo, poljedelstvom in železnicami.

One, ki se boje inflacije, je potolažil z obljubo, da se bo le v skrajnem slučaju poslužil polnomoci, ki mu jih je dal kongres.

Nadalje je obljubil, da ne bo krivično znižal vrednosti dolarja, ter pojashil narodu, kaj pravzaprav pomeni zlata valuta.

Slednjič je ugotovil, da je vse na svetu v medsebojni zvezi ter da nočni posamezni državi ni mogoče proevati, če se nahajajo drugi narodi v revščini.

Kot dobrega politika se je izkazal, ko se je označil kot trodje kongresa, kojega vpliv je ostal nezmanjšan.

Zaradi točnega pojasnila vsega, kar se mora zgoditi in trdne volje, da se bo zgodilo, je zaupanje, ki ga stavlja narod v predsednika, popolnoma upravičeno.

DENARNA NAKAZILA IZVRŠUJE-MO TOČNO IN ZANESLJIVO PO DNEVNEM KURZU

CENE DINARJEM IN LIRAM SO TAKO NESTANOVITNE, DA JIH NE MOREMO NAVESTI

Izplačila v ameriških dolarjih ostanejo neizprenjenja.

IZPLAČILA V AMERIŠKIH DOLARJAH

Za izplačilo \$5.00 mborate poslati	\$ 5.75
" " \$10.00 "	\$10.85
" " \$15.00 "	\$16—
" " \$20.00 "	\$21—
" " \$40.00 "	\$41.25
" " \$60.00 "	\$51.50

Prejemnik dobri v starem kraju izplačilo v dolarjih.

Nujna nakazila izvršujemo po Cable Letter za pristojbino SI.

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY

"Glaš Naroda"

216 WEST 18TH STREET NEW YORK, N. Y.

KAJ JE "AMERIŠKI SISTEM"

Spisal JAMES TRUSLOW ADAMS

Po ujednodosti časopisa "New York Times" smo v stari ponuditi čitateljem sledenči članek enega izmed najboljših zgodovinarjev Amerike. Sredi dvomov, ki dandas nas motijo, Mr. Adams razpravlja o značilnih posebnostih socialnega in političnega naziranja v Ameriki in njegovem vplivu na današnjih in bodočih problemov. Adamsov članek objavljamo v dveh delih. Drugi del bo objavljen pri hodnji teden.

1.

Ali je nekaj, kar lahko nazivljemo "ameriški sistem" kot nekaj različnega od sistemov v drugih deželah? In ako je nekaj takega, kaj je dobrega v njem za svet in za nas? In kaj je bodočnost?

Fraza "ameriški sistem" se rabi, da se označi naziranje, filozofija in ravnanje s stvarmi, ki je nekaj posebnega v Ameriki.

Malokdo izmed nas, ki poznavamo dobro toliko Ameriko kolikor druge dežele, more dvomiti, da vsied naše zgodovine in našega običaja se je ustvarilo nekaj takega — "ameriški sistem" — ki je različen od sistemov v drugih deželah in drugih narodov.

Morda nikdo ni izrazil to boljše kot eden izmed najbistreichjih v njihovih priateljskih posnetnikov, ki je kdaj prišel k nam na obisk, Dr. James F. Muirhead. Pred četrstoletjem on je tukaj našel — kot je napisal v svoji knjigi "Dežela protišlovi" — "odločno neko ameriško noto, povsem različno od vsake note v evropskem koncertu". Ta "nota" — kot je razložil — ima v sebi čut neomejene razsežnosti in mogočnosti, malone otroško zaupanje v človeške sposobnosti in neustančnost toliko kar se tice sedanjosti kolikor bodočnosti, širše dejstvovanje človeškega bratstva, kot je kedaj obstajalo na svetu, večje pripravljenost do presenjanja po vrednosti človeka mesto po družabnem razredu, brezbrinost napram avtoritetom inognjenost za novatarije, odločno srbitost in interiranost za vse mogočne stvari — pred vsem, mengusljivo upanje in pogum.

Lahko prečkusimo dejstvo, da je neka razlika med nami in drugimi, ako pregledamo kak se naznamo do znanosti Amerikanec v ugotovimo, kdo je izmed njih odločno "ameriški" in kdo bi mogel biti član kateresgabidi naroda, ne da bi izgubil svoje posebne kakovosti. Spoznamo, na primer, da so Washington, Jefferson, Emerson, Lincoln, Mark Twain, Theodore Roosevelt, Wilson in Coolidge naravniki produkti ameriškega življenja, dočim si lahko predstavljamo Hamiltona, da omenimo le enega v drugi skupini, kot le malo ali ni različnega, da je bil isti veliki državnik v Franciji ali na Angleškem.

Narodni "sistem", ravno tako kakor narodni značaj, je produkt raznih sil. Ako vpogleda motoliko v naš začetek kolikor v naš bodočnost, moramo uvideti, da okolica je imela večji vpliv kot misel. — Predno sta se John Locke ali Rousseau rodila in predno so bile izjavljene njune doktrine in socijalni kontrakti in naravnem stanju, so se naši prvi naseljenici vsled sile okoliščin, 3000 milj daleč od najbližje avtoritete, našli v "naravnem stanju" in ustvarja zasejcialne in druge kompakte, kot one, ki je bil podpisani v kabini ladije Mayflower.

Ne teorije, ampak dejstva so stala pred nami tedaj, kakor se je to zgodilo zopet in zopet v novo naseljenih pokrajinalah. Ko je Jefferson izjavil, da so vsi ljudje rojeni enaki in nadarjeni z neodumljivimi pravicami do življenja, svobode in hrepnenja po sreči, ko je Lincoln pondarjal, da je fundamentalno v amerikanstvu, ko je Wilson izrekel, da je vlada ustvarjena, da služi ljudem, ne pa vladalcem — so oni vsi izrazili vero, ki je bila vsečena v kosti Amerikanec kot v nobenem narodu na svetu.

Intelektualni del "ameriškega sistema" je večinoma izviral iz te vere v ljudstvo kot prvotni vir politične sile v korist njemu samemu in ne v korist vladajočega razreda. K temu je bil dan poravnavajoči učinek frontirskega življenja, ki prispeva k enakosti, individualizmu in vajemnosti, kakor tudi vpliv velikanskega in nedotak-

nega naravnega bogastva, ki je bil naš blagoslov ali prokletstvo.

Sistem, ki se je takoj razvil, je zahteval enakost oportunitete za vse do skrajne meje, enakost v političnih pravicah in prav zakonom, pravico vseh posameznikov, da iz sebe napravijo kar je mogoče in v vsakem pogledu, odpravo vseh omejitve ali posebnih privilegijev, ki bi jih omjevali v dosegih teh ciljev, ako bi drugim dajali neprimerne privilegi, ki ne bi sloneli na sposobnosti ali uspehe posameznika.

Ameriško življenje je sicer v mnogem pogledu prispevalo k enoličnosti, ali ameriški sistem je v ognjivih meri poudaril neomejeno oportuniteto za posameznika, ki je aktiven, in je brezvonomo razvijal neumunnje zaloge energije, ambicije in sposobnosti v neštevilu občajnih ljudi, ki pod drugimi sistemmi bi bili ostali siromašni, nepoznati in brezupni.

Deloma vsed vere v samega sebe, ki je bilo tako privzajemljeno, je povprečni Amerikanec postal neavtoden posamezven in privaren sledil za pomoč na svoje lastno prizadevanje in ne na vladu. Njegovo prodiranje Zapada se je vrnilo pred gradnjo cest in železnic.

Ko je bilo treba pravice in ni bilo sodišč, je sam sodil pravico. Ako je zgradil naselbino, kjer ni bilo vladje, je sam organiziral vlado s pomočjo sosedov. Zanajšanje na samega sebe in na skupno akcijo sosedov je postala druga narava Amerikanec.

Bila je ta vera v individualizem, v obljubo, da se vsa vrata odprejo vsakomur, ki je uspešen vsled svojega lastnega prizadevanja, ki je z Ameriko napravil "obljubljeno zemljo" za miljone, ki so do neavtodenih prihajali k nam in tuji deželi v neprestanem toku. Da ta vera ni bila neutemeljena, dokazuje med drugim dejstvo, da, dasi skoraj vse, ki so prišli, so bili revni, vendar 10 odstotkov vseh omlih Amerikanec, ki so v zadnjih letih postali zadostni očlani, da so naši mesto v "Who's Who", se je rodilo v inozemstvu.

Naj ameriški sistem je zares ustvaril veliko družbo, v kateri —

kot je napisal Dr. Muirhead — se človeško bratstvo v vsakdanjem življenju bolj udejstvuje kot v vsakem drugem narodu. Občevanje med osebnimi različnimi družabnimi razredov je sicer v kolikor toliko demokratično v mnogih evropskih deželah, ali vedno ob zamoklen razumevanju na obeh straneh, da se vsak zaveda svojega pravcevega položaja. Le ameriški sistem je v višini meri odpravil umetne meje med človekom in človekom. Karkoli naj rečejo intelektuale in kolikor kolikor naj bomo sedaj pesimistični o našem narodnem življenju, ta demokracija, ki smo jo razvili, iz našega sistema je nova in mogočna faza v človeški družbi in vladni.

Novačni posebnih ni poročati. Z delom je še vedno slabšo, pa se vendar stoji že nekoliko o boljšem, in sicer je Jones & Laughlin Co. nekoliko več peči zapalila. A. B. Co. je tudi dobila veliko naročilo, kar pravijo, da za \$22,000,000. To še nekoliko boljše pomeni. Naročilo je za most v Californiji, ki ima biti eden največjih na svetu.

Upajmo vsaj, da bodo pričeli boljši časi, akoravno takoj ne morajo. Težko je potegniti voz iz blata, ker je zagreznjeno čez os, akoravno se predsednik F. D.

6 sob, parna kurjava in gorka voda. — Vprašajte: MRS. RUPNIK, 14 FOXALL STREET, RIDGEWOOD, N. Y.

(2 x)

Vabilo

N. A.

POMLADNO RIREDITEV

KATERO PRIREDI

SLOVENSKO PROSVETNO DRUŠTVO

"BLED"

v nedeljo, 14. maja, '33

na 62 ST. MARKS PLACE, NEW YORK, N. Y.

PO IGRI PROSTA ZABAVA IN PLES

Začetek TOČNO ob 6. zvečer.

VSTOPNINA 35c.

ZA OBILO UDELEŽBO SE PRIPOROČA — "ODBOR"

Dopisi.

Brooklyn, N. Y.

Prihodnja vaja "Mladinskega zbornika" se vrši v soboto, dne 13. maja, ob 3. uri popoldne Slovenskem Domu. Prosim, pridite vse in točno! Anton Šubelj.

New York City, N. Y.

V nedeljo, dne 7. maja, so imeli pri našem rojaku restavteriju Franku Kondrichu v Prince's Bay na Staten Islandu krištijo. Za botra in botro sta bila Frank Pirnat in Mary Wolf. Zbrala se je lepa družba rojakov in tudi domačin, tako da je bila izvrstna zabava. Za preevo je poskrbel gospod Antonij Straus, že smo pa ga

sili s vsakovrstnimi pičami. Na mizi je bilo vsega obilo, izvrstno pripravljeno od ge. Kondrich. Pele se je v plesalo, kakor da bi bil živ.

</div

KRATKA DNEVNA ZGODBA

JENDA MAYER:

SLAB SPOMIN

To resnično zgodbu sem slišal od nekega prijatelja. Njegov prijatelj Andrej Senjutovič je pred kratkim stopil v malo pariško eveličarno in se imenil kupil dve tri čevljevke. Prvo temnorumene evetke. Marechal Niel-ke so pravkar despele iz Nizze. Prodajalec je slučajno spoznal kupeca in ga takoj nagonovil v ruščini, med tem ko zavjal šopek.

"O, Senjutovič! Andrejuša, dragi prijatelj! Kdo bi mislil, da se bova po tolikih letih zopet srečal?"

Senjutoviču se je že hotel nukremžiti obraz. A takoj je v kati zatrl presenečenje in posvetil vso nedeljnem pozornost klinčku, ki si ga je zataknil v gumblico.

"Kaj pravite?" je malomarno odvrnil v šepavi francosčini. "Zdi se mi, da govorite ruščino. Vi se morate motiti in ne smatrati za koga drugega. Nisem Rus."

Fjodor Rastikov, predajalec, se je spomnil nekdajnih dñi, ko sta bila tovarša na moskovski univerzi, in je začudeno pogledal kupeca.

"Moj Bog! Andrejuša! Kaj pa ti je? Menda ti ni zmešala spomin na nesrečna večja? Saj se nisi dosti spremenil od naših visokošolskih let. Glej no, saj inniš se vedno maho bradavice nad desnim očesom!"

Atentat, ki so ga vprorili komunistični teroristi v Sofiji dne 16. aprila 1925. leta je bil eden najstrašnejših v zgodbini spletih. Komunistični teroristi so zasmovali pravi peklenki načrt. Ustrelili so na ulici v Sofiji vrhovnega arhimednega bolgarskega poveljnika generala Georgieva, dobro vedo, da se bodo zbrali pri žalnem obrodu v katedrali sv. Nedelje. Nedelje vsi predstavniki vlade, načelniki vseh oblastev, vojaških in civilnih ter morda sam kralj Boris. Le-tem vsem je bila namenjena smrtna oboda. Zločinci se niso brigali za to, da utegne biti poleg teh še toliko drugih nedolžnih žrtv. Ze radi tega dejstva in ker je bil atentat izvršen na posvetnem mestu, v cerkvi ob priliku službe božje, je zločin tem večji.

V svoj peklenki namen so si teroristi pridobili pomočnika v osebi cerkvenika, ki je pomagal postaviti peklenke stroje. Ob dolenci nri se je začela zbirati v katedrali množica dostojanstvenikov, ženi in otroki. Kralj Boris je zakašnil za nekaj minut ter tako ušel morebitni smrti. Nihče ni sluhil, kako nesreča se bo kmalu zgodila, koliko solz in gorja bo ta prinesla. Le kriveci se nervozno čakali v bližini strašnih trenutek.

Cerkvene obrede prekine nenadno strahoviti tresk, peklenki stroji so svoje delo temeljito opravili. Ogromna kupola katedrale ter del zvonika strmoglavljo na množico v cerkvi. Tam, kjer je pred nekaj sekundami stotine duš sledile.

ONIM, KI POŠILJAJO DENAR V DOMOVINO,

naznamo, da je mogoče poslati vsto do sto dolarjev **brez vsake izjave**, v kako svrhu je denar namejen. Tozadovna odredba je bila dne 17. marca odpravljena. **Kdor hoče poslati več kot sto dolarjev**, naj podpiše spodnjo izjavo in naj nam jo pošlje z dežurno pošiljavijo.

DECLARATION FOR MONEY ORDER

I herewith declare that Money Order No. is sent by me for the purpose of

and is not intended for the purpose of speculation, placing savings or making investment in a foreign country.

I certify that this transaction in no way contravenes the act of March 9th, 1933, the executive order of March 10th, 1933 or any regulation issued thereunder.

(Purchaser's Signature)

MI BOMO TOČNO IN HITRO IZRŠILI VSAKO POŠILJATEV
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
"Glas Naroda"

NEW YORK N. Y.

216 WEST 18th STREET

NEW YORK N. Y.

Poziv!

Izdajanje lista je v zvezki z velikimi stroški. Mno go jih je, ki so radi slabih razmer tako prizadeti, da so nas naprosili. da jih počakamo, zato naj pa oni, katerim je mogoče, poravnajo na ročano točno.

Uprava "G. N."

BOMBNI ATENTAT NA KATEDRALO

Iz zgodovine nam je znano dovolj političnih atentatov, katerih namen je bil odstraniti vladajoče osebe iz političnih ali drugih načinov. V predvojni Rusiji je bilo izvršenih nebroj takih atentatov. Atentat, ki so ga vprorili komunistični teroristi v Sofiji dne 16. aprila 1925. leta je bil eden najstrašnejših v zgodbini spletih. Komunistični teroristi so zasmovali pravi peklenki načrt. Ustrelili so na ulici v Sofiji vrhovnega arhimednega bolgarskega poveljnika generala Georgieva, dobro vedo, da se bodo zbrali pri žalnem obrodu v katedrali sv. Nedelje. Nedelje vsi predstavniki vlade, načelniki vseh oblastev, vojaških in civilnih ter morda sam kralj Boris. Le-tem vsem je bila namenjena smrtna oboda. Zločinci se niso brigali za to, da utegne biti poleg teh še toliko drugih nedolžnih žrtv. Ze radi tega dejstva in ker je bil atentat izvršen na posvetnem mestu, v cerkvi ob priliku službe božje, je zločin tem večji.

V svoj peklenki namen so si teroristi pridobili pomočnika v osebi cerkvenika, ki je pomagal postaviti peklenke stroje. Ob dolenci nri se je začela zbirati v katedrali množica dostojanstvenikov, ženi in otroki. Kralj Boris je zakašnil za nekaj minut ter tako ušel morebitni smrti. Nihče ni sluhil, kako nesreča se bo kmalu zgodila, koliko solz in gorja bo ta prinesla. Le kriveci se nervozno čakali v bližini strašnih trenutek.

Cerkvene obrede prekine nenadno strahoviti tresk, peklenki stroji so svoje delo temeljito opravili. Ogromna kupola katedrale ter del zvonika strmoglavljo na množico v cerkvi. Tam, kjer je pred nekaj sekundami stotine duš sledile.

KLJUČI — VIR BOGASTVA

Ameriški listi poročajo, da so v mestu Miami vendar arirali nevarnega tatu, ki se je več let skrivjal policiji. Iz nekega hotela je odnesel sto tisoč dolarjev, toda bil je nepreviden, ker se je z roko prijel mize in tam nehote pustil odtis pr-

DRUŠTVA

KI NAMERAVATE PRIREDITI
VESELICE,
ZABAVE

OGLAŠUJTE

"GLAS NARODA" ne čita samo vaše članov, pač pa vel Slovenci v vaši okolici.
GENE ZA OGLASE SO ZMERNE

Iz Slovenije.

Po treh tednih je umrl za rano z nožem.

Posestnik Šešerko Ivan iz Ločkega vrha je bil 27. marca zapošlen s svojo ženo v vinogradu posestnika in sedlarškega mojstra Polance Ivana iz Ločkega vrha pri Sv. Urbangu. Med zakonečno je prišlo pri tej priliki do prepira in je Marija Šešerkova zaprosila Polance, da ji izroči jopico, ki jo je imela spravljeno v njegovih sobah, ker se je hotel vrniti domov. Polane je hotel ženi ustreži in se je napotil v sobo, kamor je prišla z njim tudi Šešerkova.

Kmalu nato je stopil v sobo Živan Šešerko, ki je bil že nekoliko vinjen, in je izval nov preprič z ženo. Polane je glede na to ravnanje posvaril Šešerkovo, kar pa je tega tako ujezilo, da je pograbil ženo nož in zadal globoko rano Polane v hrbet pod lopatico.

Polane ni smatral rane za tako resno in se je zdravil doma. Pošta pa mu je vedno slabše in je 18. aprila zaradi rane umrl. O tem je bilo obveščeno ptujsko sodišče in se je napotila komisija v urtvišnico k Sv. Urbangu zaradi raztelešenja trupla, da se negotov pravi vzrok smrti. Najbrže se je pokojnemu rani inficirala in je umrl za zastupljenjem krv.

Umor v Turnišči

O umoru gostilničarja Emeršiča Ignaca v Turnišči se doznavamo, kakor izpovedujejo razne priče in žena pokojnega, da je Vreževa Emeršiču večkrat grozila z nožem. Med njima je prišlo mnogokrat do hudičnih pripovedi iz ljudnosti. Priča Golob Ivan, posestnik na Spodnjem Bregu, ki je najbližji sosed Emeršiča, je izjavil, da ga je ob nekem slénem prepričal pokojni Emeršič na pomoci, če, da ga hoče Vreževa začleti. Golob je sam enkrat vzel Vreževi iz rok nož, ki ga je imela usperjenega na Emeršiča. Tudi mu vse prišlo pred umorom na veliko sohot, se je Vreževa izrazilna nasproti Emeršiču, da bo naslednjega dne z njim obračunal, kar se je potem tudi zgodilo.

Vsi znaki kažejo, da ne gre za umor po naključju, posebno še, ker se je pri obdukciji trupla negotovilo, da je bil udarec z nožem zadidan od zadaj na lev strani. Razen tega so našli več krvnih podplut na nadležitih in lebdu, ki so morale biti prizadejane s topinom predmetom, s kakim drogom ali palico. Tudi na prsih so se poznali odtisi pestov. Iz vsega tega se da sklepati, da sta morda pri umoru sodelovala dva, ker ni lahko verjetno, da bi vse to zmogla ena sama ženska. Murko zanika vsako krvido.

DRUŽABNA DRAMA V PARIZU

Te dni se je odigrala v Parizu krvava družabna drama. Inženjer kemije Thuan, sin istoimenskega profesorja za kemijo na kemičnem institutu pariške univerze, si je v družbi svoje žene privoščil nekaj razposajene zabave po barih in varietejih. Zakonka sta na ta način obiskala preecej lokalov. V ranih jutranjih urah, ko je njuno veselje prikelalo do vrhuncu, pa je dobila inženjerjeva žena živčni šok in je v nekem zabavniču potegnila samokres ter se ustrelila. Njenega moža je to tako pretreslo, da je tudi sam segel po revlerju in si končal življenje.

VODNIKOVE KNJIGE za leto 1934

lahko že sedaj naročite. — Pošljite nam

\$1.

in knjige Vam bodo poslane naravnost na dom.

Naročila sprejema:

"GLAS NARODA"
216 W. 18th Street
New York, N. Y.

Važno za potovanje.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj ali dobiti koga od tam, je potrebno, da je poučen v vseh stvareh. Vsled naše dolgoletne skušnje Vam zamoremo dati najboljša pojasnila in tudi vse potrebno preskrbeti, da je potovanje udobno in hitro. Zato se zaupno obrnite na nas za vsa pojasnila.

Mi preskrbimo vse, bodisi prošnje za povratna dovoljenja, potne liste, vize in sploh vse, kar je za potovanje potrebno v najhitrejšem času, in kar je glavno, za najmanjše stroške.

Nedražljani naj ne oddašajo do zadnjega trenutka, ker predno se dobri iz Washingtona povratna dovoljenje, RE-ENTRY PERMIT, tripi najmanj en mesec.

Pišite torej takoj za brezplačna navodila in zagotavljam Vas, da boste poceni in udobno potovali.

SLOVENIC PUBLISHING CO.

"Glas Naroda"

216 West 18th Street

New York, N. Y.

NA RAZVALINAH JERIHE

Londonski profesor Harstung, ki gače in sicer kot izraz zasmehovanja ali obupu. Morebiti je hotel povestati:

"Če ne mara Egipt pomagati palestinskim knezem, ki so obupali v boju z napadelci iz puščave, se bo lahko neposredno sperzumom z Izraelci in njih voditeljem Jozou."

ZRAČNI VOVNJK

Pariški inženjer Knaper je zgradil pred kratkim poseben zračni vodnjak, v katerem se zbirajo voda,

kakor nam pove ime, iz zraka in ne iz zemlje. Vodnjak predstavlja okreko betonske kupole, ki je na znotraj votla in ima spodaj več odprtij. Zgoraj vodi v prostorno notranjost poseben kamn, skozi katerega ulaja zrak. Stične vodnjake so uporabljali že starci Grki nekako 500 let pr. Kr. v Theodosiji na Krimu. Vodnjak je prav poseben poimenovan z tropične kraje, kjer pogine samo radi sušne in mlijene ovce in kjer je drugačno pridelovanje vode nemogoče. Izraz je vodnjak je zato imenovan v enem izmed teh doneskov.

Mu-Baal, glavar nekega narodnega ob Jordanu, poroča Janhamu, egyptovskemu zastopniku v Palestini, o begunu Joaba, kneza v Peti, ki je "izginil neznanom in zapustil deželo v zmedji". Poslanik Janham je najbrž podvobil o točnosti tega poročila, kajti Mu-Baal ni odgovarjal v drugem pismu.

"Če mi nočeš verjeti, pojdi in vprašaj kar Benenima. Če hočeš imeti zanesljivejše podatke, obrni se na samega Jozou."

Imena Benenim in Jozou pomenita Benjamini in Jozou.

Ti podatki so nad vse zanimali znamenitike, ki jih tolmačijo na dva načina. Prvič lahko ugibamo, da so sklenili Egiptovani že takrat bojno zvezo z Jozou. A lahko razumevamo, da sklenejo dan zoper uporabna. Seveda ne moremo pridobiti z zanimivi vodnjaki velikih množin vode, vendar se stroški gradnje izplačajo.

PREHLADI dovedejo do PLJUĆNICE

Preprečite prehlade z rednim čiščenjem svojega črevesja. Odvajanje naj bo redno, odstranite strupene zastanke! Pišite

TRNERJEVO GREKO VINO

Vsakovrstne KNJIGE

POUČNE KNJIGE
POVESTI in ROMANI
SPISI ZA MLADINO
se dobi pri

"GLAS NARODA"

216 W. 18th Street New York, N. Y.

POPOLEN CENIK JE PRIOBČEN
V TEM LISTU VSAKI TEDEN

DEDŠČINA

ROMAN
IZ
ŽIVLJENJA
ZA "GLAS NARODA" PRIREDIL I. H.

15

— Prenašati ga moramo, kakor je. Zdaj pa nikar ne misliva več nanj. Sedti tu poleg mene ter se bova veselila lepe nedelje in nad ozdravljenjem starega očeta. Svoj prvi izhod je dobro prenesel.

— Hvala Bogu! Usodi sem iskreno hvaležen, da je zopet zdrav, četudi neumna in tem dvojni. Vsi, razun tete Melanie, namreč misljijo, da sem komaj čakal na njegovo smrt, da bi mogel nastopiti svojo dedičino. Ostndna svojat!

Eva Marija položi roko na njegovo roko.

— Ne brigat se za to, kaj mislijo.

— Inači prav, moramo jih prezirati. Toda vedno te dražijo s svojim zlobnim jezikom in fe razburajo. Toda najhujše je, kadar stie Artur spušča svoje hinske ljubezni. Samo da za božjo voljo ne bi nikdar prišel pod njegovo varušto.

— Upajmo, da bo stari oče še ostal toliko časa, da boš polnoleten.

— To je tudi moja vroča želja. Eva Marija: rajški bi videl, da bi bil tukaj stie Ludvik in bi bil po smrti svojega očeta gospodar tovarn. Potem me saj stie Artur ne bi zasledoval s svojimi sovraštvom. Zaradi mene more tudi Egon stopiti na moje mesto. Seveda bi potem imel občutek, da bi naši delaveci imeli zelo slabco in tega jaz ne bi hotel.

— Ne, Henrik, tega tudi jaz ne bi marala. Zdaj pa govorita o čem drugem. Kako si tam preživel včerajšnji dan? O tem še do sedaj nisva mogla govoriti.

— O, bil je dan, poln novih utisov. Kako krasno podjetje vse skupaj. Včeraj sem se peljal v rov in sem kot za stavno delal z delaveci. Ves, težko delo imajo. Ni čudno, da so vsi tako tibi in resni. Tudi meni mine smeh, kadar sem dolil pod dnevom in vedno mislim: ali boš se videl solnce? Toda navzdeč temu tudi tam je življenje in tudi tam se človek počuti kot del gornilne sile, ki prešinja celo podjetje.

Ljubezni pogleda sestra v bratove oči, ki so bile tako podobne njenim.

— Kako lepo zveni vse to, kar mi pripoveduješ.

Henrik vzidhne in vrže glavo nazaj.

— O, potem moraš še slišati govoriti dr. Bernda. Tu se šele človeku dviga sreča in razumeva, kako se vse stvari v življenju vjemajo. Dr. Bernd mi je pravzaprav še odpr Razburjanje za naše delavece in za vse, kar se godi v naših tovarnah. Celo mrtvem stvarjem daje življenje. Z eno besedo, Eva Marija: nad vse plemenit človek!

Evi Mariji bije sreča gori pri grlu.

— Zelo me veseli, da si se ga tako oklenil.

— In jaz, ker se tako zanima za mene. Ali ti je oče že kaj povdel o njegovih novih iznajdbi?

Presenečena ga pogleda.

— Ne, Henrik; da je kaj iznašel?

— Da, in sicer nekaj velikega. Do sedaj o tem nisem smel govoriti, kajti kaj takega mora ostati tajno, dokler ni vse končano. Toda sedaj je že tako daleč, da je mogel o tem poročati staremu očetu. Pomisl, ta iznajdba pomeni veliko dobrega za naše delavece. Vedno misli na to, kako bi jim olajšal delo. Najprej je z menoj o tem govoril in nato sem mu jaz pri tem pomagal. To me je, kot si moreš misliti, napravilo zelo ponosnega. In ko je iznajdbo skončal, sem takoj povedal staremu očetu. In takoj je razumel, da je iznajdba velike važnosti in je takoj naprosil dr. Bernda, da mu o tem natančneje poroča. Saj veš, da oče stori vse, kar more olajšati delo njegovim delavecem in je dr. Bernd rekel, da bo iznajdbo kupil za svoje rudnike.

Evine oči zableste.

— Kako me to veseli zaradi dr. Bernda in zaradi delavecev.

— In jaz tudi. Sicer se je z menoj nekoliko preprial, da sem o tem povedal očetu, predno je bil popolnoma zdrav, toda v takem slučaju človek ne sme predolgo odlaskati. Te iznajdbe ni mogoče dovolj naglo porabiti v prid našim delavcem. To sem tudi rekel v svojo oprostitev v tedaj mi je tesno in iskreno stisnil roko in rekel:

— To vem, da boste nekoč Rodenbergovim tovarnam idealen ravatelj. — In tedaj sem mu odgovoril: — Za to potrebujem ljudi, kot ste vi, gospod doktor, in upam, da boste vedno ostali pri nas.

— In kaj je odgovoril na to? — ga vpraša Eva Marija tih.

— Nobene droge želje nimam, kot vedno delati pri Rodenbergovem podjetju gospod Henrik. — Tako me vedno kliče.

In Henrik je nekaj časa že vedno hvali dr. Berndove vrline. Ni pa slutil, kako zelo je bila nad tem vesela njegova sestra. Redko kdaj je Eva Marija videl z dr. Berndom in ju ni tako natanceno opazoval kot stari oče. Ako pa bi kaj slutil, bi ga bilo zelo veselilo.

* * *

Naslednjega dne je Henrik pod vodstvom dr. Bernda delal v njegovem uradu. Zelo je bil zaposlen z neko tehnično rizbo, medtem ko je dr. Bernd imel opravek z nekim aparatom. Tedaj pa nepriskovan vstopil Artur Mertens. Kot navadno, ga oba nista opazila. Vedno je izgledalo, da se tihlo plazi po vseh napravah. Imel je navado, da se je nadomema pokazal v strojarnah, v delavskih prostorih in v uradih. To tihlo nadzorovanje je bil glavni vzrok njegove nepriljubljenosti. Vsakdo se je čutil, da ga zasleduje, vse je preiskal in vedno je bil tam, kjer ga je kdo najmanj pričekoval. Vsako malenkost, vsaka površnost je bila pri njem velik pregrešek.

Tudi Henrik in dr. Bernd je bil njegov nenadni prihod zelo neljub, četudi mu nista imela ničesar prikrivati. In Mertensov nizavško prijazni obraz ni potolazil njunega občutka.

— Dobro jutro, Henrik, dobro jutro, gospod doktor! Pred kratkim sem slišal o čudovitih stvareh, o neki zelo yažni iznajdbi, katero ste vi napravili.

— Dobro jutro, stie Artur. Da, potem si o tem dobro poučen. Dr. Bernd je napravil zelo važno iznajdbo.

Mertens se z napol stisnjenimi očmi obrne k nečaku.

— Malo preveč se vmešavaš v vsako stvar, Henrik. Toda to je predpravica mladine! Najrajši bi si sam ustvaril svoje mnenje o tej iznajdbi. Gospod doktor, ali se vam do sedaj ni zdelo vredno, meni o tem kaž povedit?

Pri vsej prijaznosti je bilo v njegovih besedah nekaj razdražljivega. Dr. Bernd se mu uljedno prikloni. In odgovori mu mirno:

— Ker v tej stvari niste večak, gospod ravnatelj, temveč trgovec, vas s tem nisem hotel nadlegovati.

— Toda mojega bolnega tasta ste pri vsem tem s tem nadlegovali, — odvrne Mertens precej osorno. Tiha jeza se je pokazala proti mlademu ne preveč pokornemu inžinirju. Četudi mu je prišlo na misel, da ga bo še potreboval pri svojih računih, vendar se ni mogel prisiliti, da bi z njim govoril bolj ljubezni. Zato je še nekaj dni odišal, predno ga je poiskal.

Dr. Bernd šine kri v glavo, toda predno je mogel odgovoriti. poseže Henrik vmes:

SKRIVNOSTEN UMOR V DOLENJSKI VASI

Št. Vid, 26. aprila.

Že včerajšnji torek je prinesel v naši mireni Št. Vid strah in razburjenje: ob 4. zjutraj je zaprhal rdeči petelin sredi vasi, mogočno je zogorela šupa na dvorišču znanega trgovca Frana Krasovega. Ogenj je bil morda podtaknjen, nevaren pa tem bolj, ker so nekatera poslopja v neposredni bližini krita s slamom in je zatorej obstajala silna opasnost za vso vas. Brizgalna ni tako delovala, vendar so gasilec z največjo vemo ostalih vaščanov preprečili razširjenje ogaja in so požar potreli urah popolnoma zadušili.

Ali še vse silnejše razburjenje je prineslo v naše kraje današnje jutro. Prav zarana je bliskovito šlo po dolini in dalje v Ljubljano grozna novica, da je soproga posestnika in trgovca Andreja Maliča pri bližnjem Sv. Roku ponocen postala žrtev dveh razbojnikov, ki sta ji prerezači vrat.

Mladi posestnik in trgovec v živino, doma iz Kršč pri Golniku, se je pred dobrim letom prizadel v Anžlovarjevo, po domače Smirjevo družino pri Sv. Roku. To je malo naselje ob cesti proti Stični, brojčno jedva sedem hiš. Smirjevi imajo hišo ob cesti nasproti cerkvici Sv. Roka, v pritličju je mala trgovina z mešanim blagom, ter stanovanje očeta in matere. V zgornji večji sobi sta prehivala zet Andrej Mali in njegova žena Amalija, v manjši sobi pa njena desetletna nečakinja Anica. Mirno, kakor vselej, so se triči sinovi vsi podali k počinku.

Davi nekaj pred 4. uro pa je ves zasopil prihitel na orožniško postajo v Št. Vid hlapce Rovanšek, uslužben pri Anžlovarjevu sosedu gostilničarju Ignaciju Pevecu, in je alarmiral orožnike s klicanjem: — Maličev so umorili!

Nemudoma se je k Sv. Roku podala patrulja vseh štirih orožnikov pod vodstvom komandirja-narednika Tehovnika. Ko so stopili v zgornjo sobo, se jim je nudil grozen, pretresljiv prizor: na postelji je s prerezanim vratom ležala Amalija, vsa okrvavljena. Starša sta ob postelji ihela vso potrota, mož Andrej Mali je bil napold opravljen in še ves razburjen, enako je mala nečakinja še kar dregata zaradi prestane groze. Narednik Tehovnik je po prvem ogledu takoj izdal potrebne ukrepe, med drugim je poslal očitniku v Ljubljano, da obvesti policijo upravo, obenem pa so bile o zločinu obveščena vsa varnostna oblastna na Dolenjskem.

Andrej Mali je v ranljivem napadu izpovedal v bistvu takole: — Okrog treh zjutraj je bilo, ko je mene in ženo prebudilo krivnje nečakinje, da so rabarji v hiši. Hitela sva z ženo ven v sobo, kjer je nečakinja spala. Ta spalnica leži nasproti najini. Na vratih pa sva naletela na dva moška. Andrej, daj mi brisačo! nakar je povsem utihnila. Obrenil sem se k stopnicam in napravil nekaj korakov, ko sem že srečal tasta, ki je prišel pregledat... Razbojnika sta bila izginila po

Sodnik Jože Rus iz Višnje gore je že v jutranjih urah prispel v Št. Vid in vodi s pomočjo orožnikov točno preiskava. Prav tako je prispel iz Ljubljane policijski uradnik, ki je napravil potrebne fotografije in daktiloskopske posnetke, obenem pa se je pripeljal Podobnik s policijskim psom in zastrelil revolver na prsi. Revolver sem odbil, odskočil in se skril za bližnjimi podstrešnimi vrati. Ko sem čez čas prišel iz skrivališča v sobo, mi je žena, ki je že imela smrtonosno rano, že rekla na postelji: Andrej, daj mi brisačo! nakar je povsem utihnila. Obrenil sem se k stopnicam in napravil nekaj korakov, ko sem že srečal tasta, ki je prišel pregledat... Razbojnika sta bila izginila po

V mrtvašnici na pokopališču v Št. Vidu se je popoldne ob dveh vršilih obdukeja umorjene. Banovinski zdravnik dr. Gregor Fedran iz Višnje gore je ugotovil na levih strani vrata dva, globoko do kosti segajoča ureza, dolga 18 in 20 cm. Poleg tega ima žrtev tudi na levi 6 cm dolg urez in manjši urez na kolenu. Prezrani ima obe dovodni žili na vratu. Zaradi tega je moral nastopiti smrt takoj.

Našredni muzej v Stockholmu je sklenil pridobiti najdbo Jennissona ter jo oznamil za narodno svetinja. Končno so raziskovalci dognali, da vsebuje zbirka 378 kosov iz zakladnice švedskega kralja Gustava Adolfa. Spomnil so se tudi tega, da je izginil pred približno tristo leti zaklad Vaze, ki je bil takisto v rokah Gustava Adolfa. Kralj Gustav Adolf je padel l. 1632 v boju proti vojskovodji Wallensteinu. V zmedah, ki so nastopile po njegovi smrti, je zaklad izginil in kljub ponovnemu iskanju, ga niso nikoli našli.

Narodni muzej v Stockholmu je sklenil pridobiti najdbo Jennissona ter jo oznamil za narodno svetinja. Najditeljska nagrada Jennissonu pa bo tako ogromna, da mu gotovo ne bo več treba obdelovati zemlje. Živel bo lahko kakor velik gospod do svoje smrti brez dela.

SLOVENIC PUBLISHING CO.

"GLAS NARODA"

216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.
PIŠITE NAM ZA CENE VOZNIH LISTOV, REZERVACIJO KABIN, IN POJASNILA ZA POTOVANJE

SHIPPING NEWS

STEPHEN STONICH

BOX 368-G,
CHISHOLM, MINN.

ZAKLAD ŠVEDSKEGA KRALJA

Vsa Švedska stoji pod vistem najdbe, ki se je posrečila 42letnemu posestniku Jennissonu v bližini Švedske fare Kropp na Gotlandu. Tam ima Jennisson svoj vrt, ki ga je začel zaradi bližajoče se spomiladi prekopavati. Nenadoma je zadel na tred predmet v zemlji in mislec, da ima pred seboj kamen, ga je hotel razbiti. Ko pa je kopal okoli predmeta pol ure, se je prepričal, da stoji v zemlji pred njim trd predmet, pol metra visoka in tričetrti m široka. Dvignil jo je, jo edpil in ko je odstranil pokrov, se mu pred očmi zableščali diamanti.

Poleg njih je bilo v zaboju polno zlatih veriž in draguljev iz najzlatnejših kamnov: več srebrnih križev, z žlahtnimi dragulji okrašenih posod, benečanski poreelan in drugo. V posebnem predal pa so bili skriti zlatniki, po številu 378 noveev.

Jennisson je takoj šimlo v glavo, da mora biti zaklad, ki ga je našel, silno star. Kos zemlje, kjer ga je izkopal, je bil namreč že več stolet v posesti njegove rodbine, kakor ponani srečni najdetelj, še od 17. stoletja. Kmalu je prišla k najdetelju komisija Narodnega muzeja iz Stockholma, ki si je ogledala najdbo ter ugotovila, da so posamezni predmeti, ki jih je našel Jennisson, nadvise plemeniti izdelki gotike, med drugim tudi kosi, ki izvirajo iz 12. in 13. stoletja. Končno so raziskovalci dognali, da vsebuje zbirka 378 kosov iz zakladnice švedskega kralja Gustava Adolfa. Spomnil so se tudi tega, da je izginil pred približno tristo leti zaklad Vaze, ki je bil takisto v rokah Gustava Adolfa. Kralj Gustav Adolf je padel l. 1632 v boju proti vojskovodji Wallensteinu. V zmedah, ki so nastopile po njegovi smrti, je zaklad izginil in kljub ponovnemu iskanju, ga niso nikoli našli.

Narodni muzej v Stockholmu je sklenil pridobiti najdbo Jennissona ter jo oznamil za narodno svetinja. Najditeljska nagrada Jennissonu pa bo tako ogromna, da mu gotovo ne bo več treba obdelovati zemlje. Živel bo lahko kakor velik gospod do svoje smrti brez dela.

CENA

DR. KERNOVEGA ŠERILA JE ZNIŽANA

Angleško-slovensko Berilo

(ENGLISH SLOVENE READER)

\$2.—

Naročite ga pri

KNJIGARNI "GLAS NARODA"

216 West 18th Street
New York City